

Euskaltzaindia eta Euskararen Erakunde Publikoa: hitzarmen baten atarian

Gaur sinatuko dugu Bilbon, Euskaltzaindiaren egoitza nagusian, Euskaltzaindiaren eta Euskararen Erakunde Publikoaren arteko hitzarmena. Horra hor urrats berria, euskara bera Lapurdi, Nafarroa Beherea eta Zuberoan indartzeko. Bistan da horrek ekarriko dituela euskararentzat, Iparraldean, abagune berriak. Horretarako sortu da, sortu ere, Euskararen Erakunde Publikoa, bertara bildu dituztela Frantziako botere publikoek euskarari buruzko ahalak.

Aspaldikoa da Euskaltzaindiaren eta Frantziako agintarien arteko lankidetzak. Hartara, soka luzea dakarren horrek emaitza esanguratsuak ahalbidetu ditu, hala nola, Baionan Euskaltzaindiak ireki duen bulego berria, euskal toponimia finkatzeko lana, eta, zer esanik ez, Iparraldeko euskaltzainek Euskaltzaindiaren zereginetan parte hartzea.

Ezin bazterrean utz, bestalde, berrikitan Andiazabal euskaltzain ohorezkoaren eskutik Euskaltzaindiak jaso dituen Lafitte zenaren agiriak, hain zuzen ere horiek digitalizatzeko eta euskarri informatikoan jartzeko. Azkue Biblioteka Euskaltzaindiaren Zerbitzuak ondu du lan hori eta gaur egunean egina dago.

Bi-bitara datoz, beraz, hitzarmen honen emaitzak eta ondorioak: lehen-lehena, euskara bera indartzea bizitza publikoan eta jendaurreko jardunean; bigarrena, aldiz, euskal lanak sustatzea Iparraldean. Hainbatez, testu honek tresna-izaera du, hain zuzen ere, helburu horietan aitzinatzeko tresna baliagarria.

Tresna-izaera hori, hasteko, ideologia politiko orotik kanpo dago. Tresna honek azpimarratzen du, haatik, Iparraldeko botere publikoen erabakia, bertan, agerian eta biziberriturik ager dadin euskara .

Hasian hasi, tresna horrexek ixten du Euskaltzaindiaren ekina, beharrezko diren baliabide ekonomikoen katea bermatzeko. Aipa ditzagun,

lehendabizi, 2005. urtean Euskal Autonomia Erkidegoarekin eta foru-herrialdeekin sinaturiko hitzarmenak. Jarrai dezagun Nafarroako Gobernuarekin indarrean dagoena gogoratuz. Eta alhoan ere ezin utzi Espainiako Gobernuak ematen duen diru-laguntza azpimarragarria.

Hasi besterik ez da egin, baina hitzarmen hau bestelako pausoa da, Euskaltzaindia goi mailako erakunde moduan aitortzeko. Jada egina da hori Euskal Autonomia Erkidegoan nahiz Nafarroakoan, eta oraintxe dator Iparraldearen orena.

Esan gabe doa horrek Euskaltzaindiari berebiziko bultzada emango diola, Euskararen Akademia bera ere eraberritze-prozesu sakonean sartuta dagoelako azken urteetan. Kideak, baliabideak eta eginkizunak ari dira aldatzen, ezari-ezarian.

Berriztatze hori, dena dela, ezinbesteko zaio Euskaltzaindiari, batez ere, XXI. mendeko behar eta premiei erantzuteko. Horretan ari garenok, bestalde, argi dugu bide horretan Euskaltzaindiak batera jokatu behar duela, dela botere publikoekin, dela unibertsitate eta hizkuntza-industriekin, dela euskara eta euskal kulturaren arloko elkarte eta eragileekin.

Batera jokatzeko horrek, elkarlan horrek, aintzat hartu behar du Euskal Herriko lurralde desberdinen egoera politiko, sozial eta kulturala. Argi dago euskarak batzen gaituela; hor dugula bateratzen gaituen nortasunaren osagaia. Argi dago, halaber, batasunak, nahitaez, eraberekotasuna ez duela esan nahi, horrek euskara uhertu eta herdoildu baino ez baitu egiten.

Urtarrilaren 24an, Bilboko Plaza Barrian, Euskaltzaindiaren egoitzan, euskara eta frantsesa mintzatuko dira. Hor izango dugu aukera aparta berriro ere bi hizkuntzak, gaztelaniarekin batera, herri honen errealtate bizi eta esanguratsuak direla aldarrikatzeko.

Era berean, Euskaltzaindiak beteko ditu, beste behin ere, azken laurogeita hamar urteetan egin duen bezalaxe, sorrerako helburua, alegia, euskara ikertu eta jagotea, euskararen herrialde guztietan.

Bilbon, 2008ko urtarrilaren 24an

Andres Urrutia, euskaltzainburua

L' Euskaltzaindia et l'Office Public de la Langue Basque: un nouveau cadre de relations

Aujourd'hui sera signée au siège de l'Euskaltzaindia à Bilbao une Convention de collaboration entre l'Euskaltzaindia – l'Académie de la Langue Basque et l'Office Public de la Langue Basque, l'organisme en charge de la politique linguistique concernant l'euskara en Iparralde (Pays Basque Nord).

Il s'agit d'une étape nouvelle dans l'institutionnalisation de la langue basque dans les territoires du Labourd (Lapurdi), de la Basse-Navarre (Nafarroa Beherea) et de la Soule (Zuberoa), et une collaboration qui se traduira, à n'en pas douter, par la progression et le développement de l'euskara en Iparralde.

La collaboration entre l'Euskaltzaindia et les pouvoirs publics français n'est pas nouvelle. En effet, cette collaboration soutenue leur a permis de mener entre autres, des actions pertinentes comme l'inauguration de la nouvelle délégation de l'Euskaltzaindia à Bayonne, un travail en commun destiné à fixer la toponymie basque en Iparralde et des activités différentes basées sur la participation des académiciens d'Iparralde aux travaux de l'Euskaltzaindia.

Une institutionnalisation de la langue basque et des travaux qui contribuent à la progression de l'euskara en Iparralde ; telles sont les deux lignes directrices de ce texte qui voit le jour dans le but de devenir un instrument utile à l'approfondissement de ces objectifs.

Tout d'abord, un instrument éloigné de toute velléité politique et idéologique, mais qui souligne la volonté des pouvoirs politiques d'Iparralde de doter l'euskara d'un cadre d'action important qui rende visible et revitalise la langue basque dans ce territoire.

Par ailleurs, un instrument qui parachève l'ensemble des conventions avec les pouvoirs publics, existant dans les territoires de langue basque, et dont l'objectif est de garantir le financement des activités de l'Euskaltzaindia. Ainsi, tant la Convention signée en 2005 avec la Communauté Autonome du Pays Basque et les Territoires Historiques, et

celle en vigueur avec le gouvernement de Navarre, que l'aide annuelle apportée par le gouvernement espagnol, trouvent leur approbation dans cette dernière convention qui fait l'objet de signature.

Un instrument qui suppose, de même, un pas de plus dans la reconnaissance de l'Euskaltzaindia comme étant l'institution de référence de la langue basque dans tous les territoires où cette dernière est utilisée, une reconnaissance que tant la Communauté Autonome du Pays Basque que la Communauté Forale de Navarre lui ont accordée dans leur législation propre depuis longtemps déjà.

Tout ceci, par nature reconnaît implicitement la valeur de l'activité de l'Euskaltzaindia, une Euskaltzaindia qui, il faut le dire, est soumise ces dernières années à un processus de rénovation qui touche autant les personnes que les objectifs et les moyens d'agir de l'institution.

Cette rénovation indispensable pour pouvoir répondre aux besoins du vingt-et-unième siècle s'effectue avec la prise de conscience, pleine et entière, du fait que l'Euskaltzaindia se doit de collaborer dans ses actions avec les pouvoirs publics, les universités, l'industrie de la langue, les associations et les acteurs du monde de l'euskara et de la culture basque. Une collaboration qui s'opère, évidemment, en tenant compte des différentes circonstances politiques, sociales et culturelles de chacun des territoires de la langue basque, avec la conviction que l'euskara nous unit et que nous le partageons comme un important élément culturel de communication et d'identité, mais en sachant aussi que l'unité de la langue ne doit pas nous imposer une uniformité stérile sclérosante.

Le 24 janvier sur la Plaza Nueva à Bilbao, au siège académique de l'Euskaltzaindia, on parlera euskara et français, non pour opposer ces deux langues, mais pour souligner le fait qu'elles font partie toutes deux, conjointement avec le castillan, de l'identité vive et enrichissante du pays.

Ce faisant, l'Euskaltzaindia, une fois de plus, atteindra comme elle l'a fait durant ces quatre-vingt-dix dernières années, son objectif fondamental: la recherche et la promotion de l'euskara dans tous ses domaines et ses réalités.

Andres Urrutia, Président de l'Académie de la Langue Basque

Euskaltzaindia y la *Office Public de la Langue Basque*: un nuevo marco de relaciones

Hoy se firma en la sede de Euskaltzaindia en Bilbao un convenio de colaboración entre Euskaltzaindia-Real Academia de la Lengua Vasca y la *Office Public de la Langue Basque*, el organismo encargado de la política lingüística sobre el euskera en Iparralde. He aquí un nuevo paso en la institucionalización de la lengua vasca en los territorios de Lapurdi, Nafarroa Beherea eta Zuberoa, y una colaboración que redundará, sin lugar a dudas, en el avance y desarrollo del euskera en Iparralde.

No es nueva la colaboración entre Euskaltzaindia y los poderes públicos franceses. De hecho, una colaboración sostenida entre ellos ha traído, entre otras, actuaciones relevantes como la inauguración de la nueva delegación en Baiona de Euskaltzaindia, el trabajo conjunto para fijar la toponimia vasca en Iparralde, y actividades de otro tipo, centradas en la participación de los académicos de Iparralde en los trabajos de Euskaltzaindia.

Institucionalización de la lengua vasca y trabajos que contribuyen al avance del euskera en Iparralde. Esos son los dos ejes de este texto que nace con vocación de ser un instrumento útil para profundizar en estos objetivos.

Un instrumento, en primer lugar, alejado de cualquier veleidad política e ideológica, pero que destaca la voluntad de los poderes públicos de Iparralde de dotar al euskera de un marco importante de actuación que visibilice y revitalice la lengua vasca en ese territorio.

Un instrumento, además, que cierra el círculo de convenios con los poderes públicos existente en los territorios de lengua vasca, en orden a garantizar la financiación de las actividades de Euskaltzaindia. Así, tanto el Convenio firmado el año 2005 con la Comunidad Autónoma del País Vasco y los Territorios Históricos, y el existente con el Gobierno de la Comunidad Foral de Navarra, así como la ayuda anual prestada por el

Gobierno español, encuentran su refrendo en este último convenio objeto de firma.

Un instrumento que supone, asimismo, un paso más en el reconocimiento de Euskaltzandia como la institución de referencia en materia de lengua vasca en todos los territorios donde aquélla se utiliza, reconocimiento que tanto la Comunidad Autónoma del País Vasco como la Comunidad Foral de Navarra realizaron hace tiempo en su legislación propia.

Todo ello trae consigo un importante espaldarazo a la actividad de Euskaltzaindia, una Euskaltzaindia que, todo hay que decirlo, se encuentra inmersa estos últimos años en un proceso de renovación tanto de las personas como de los objetivos y medios de actuación de la institución.

Esa renovación, imprescindible para poder responder a las necesidades del siglo XXI, se está haciendo con la plena conciencia de que Euskaltzaindia ha de colaborar en su actuación con los poderes públicos, universidades, industria de la lengua, asociaciones y operadores del mundo del euskera y la cultura vasca. Colaboración que se hace, evidentemente, teniendo en cuenta las diferentes circunstancias políticas, sociales y culturales de cada uno de los territorios de la lengua vasca, en la convicción de que el euskera nos une y de que lo compartimos como elemento cultural, de comunicación e identidad importante, pero en la idea también de que la unidad de la lengua no debe imponernos una uniformidad estéril y esclerotizante.

El día 24 de enero en la Plaza Nueva de Bilbao, en la sede académica de Euskaltzaindia, se hablará en euskera y en francés, no para contraponer ambas lenguas, sino para dar testimonio de que ambas, junto con el castellano, son parte de la identidad viva y enriquecedora del país.

Al hacerlo así, Euskaltzaindia cumplirá, una vez más, como lo ha hecho en estos últimos noventa años, con su objetivo fundamental: la investigación y la promoción del euskera en todos sus ámbitos y realidades.

Andres Urrutia, euskaltzainburua